

1. mart 2024, 20 časova

Gradska koncertna dvorana

ZAPAD ISTOK

Kamerata Novi Sad Aleksandar Tasić, klarinet

I violine:
Benjamin Cirkogel,
koncert-majstor
Marta Kojadinović
Bojan Glušica
Erne Švan
Sofija Glavičić
Andrej Balaž

II violine:
Sergej Šapovalov

Mina Mladenović
Snežana Tominčić
Katarina Josifoski
Marija Tunić
Viole:
Jožef Bisak
Dragana Lončar
Ana Klem Aksentijević
Borut Pavlič

Violončela:
Kristina Tokodi
Maša Dragaš
Isidora Krmpotić
Kontrabas:
Milan Milanov
Ivica Marušević
Harfa: Ivana Pavlović
Klavir: Nera Skeledžija

PROGRAM

Samjuel Barber (1910-1981): *Adađo za gudače*

Aron Kopland (1900 – 1990): *Koncert za klarinet, gudače, harfu i klavir*

Slowly and expressively

Cadenza

Rather fast

P. I. Čajkovski: *Serenada za gudače u C duru op. 48*

Pezzo in forma di Sonatina: Andante non troppo — Allegro moderato

Valse

Élégie

Finale (Tema Russo)

Barberov *Adađo za gudače* originalno predstavlja drugi stav autorovog *Gudačkog kvarteta op. 11*, koji je komponovan u leto 1936. godine. Za vreme pisanja ove muzike, Barber je boravio u Evropi sa svojim partnerom Ćan Karlom Menotijem. Januara 1938. godine orkestriranu verziju *Adađa* poslao je čuvenom dirigentu Arturu Toskaniniju (Arturo Toscanini). Maestro je partituru vratio poštom, bez ikakvog komentara, što je Barbera iznerviralo. Toscanini je, međutim, poručio Menotiju da je planirao da delo izvede, a partituru je poslao natrag zato što ju je već - memorisao. Kažu da Toscanini note nije pogledao sve do dana pred premijeru. Delo je izvedeno pred odabranom publikom, ali je zato išao i prenos uživo. Kritike su bile podeljene. Bez obzira na to, ovaj Barberov čarobni stav i danas je njegovo najpoznatije i najčešće izvođeno delo, a brojni su reditelji koji su upravo ovu muziku koristili u svojim filmovima.

Remek delo Arona Koplanda, *Koncert za klarinet, gudače, harfu i klavir*, naručio je legendarni swing muzičar Beni Gudmen. Delo nije komponovano kao tradicionalni trostavni ciklus, već kao dvostavni uz kadencu soliste koja odvaja prvi od drugog stava. U prvom, sa oznakom tempa Slowly and expressively (lagano i izražajno), klarinet je predstavljen sa svim svojim raskošnim kolorističkim mogućnostima koje se čudesno stapaju sa gudačkim zvukom. Premda se u ovom muzičkom obliku očekuje da solista zablista svojim virtuosnim bravurama odmah na početku, ovde on u tom smislu dolazi do izražaja tek na razmeđi stavova kada izvodi atraktivnu, zahtevnu kadencu. U ovim taktovima čuje se i uticaj L. Bernštajna s kojim je Kopland bio blizak

prijatelj. Drugi, brzi stav oslonjen je na džez elemente i latinoameričku muziku, budući da je autor u vreme pisanja kompozicije bio angažovan kao predavač u Rio de Žaneiru. Koncert se završava efektnim glisandom klarineta, u džezu poznatim kao “smear”. Pored istorijskog izvođenja Benija Gudmena iz 1950. čiji je snimak ostao sačuvan, mediji između ostalih kao „istorijsko“ ističu i ono u Beogradu 1961. kada je solista bio Milenko Stefanović, a orkestrom Beogradske filharmonije dirigovao sam Aron Koplanda.

Serenada za gudače op. 48 u C duru P. I. Čajkovskog prvi put je izvedena na koncertu zatvorenog tipa, na Moskovskom konzervatorijumu 3. decembra 1880. godine. Javna premijera bila je upriličena naredne godine u Sankt Peterburgu, pod dirigentskom palicom Eduarda Napravnjika. Delo je nastalo u leto 1880. na imanju kompozitorove sestre u Kamjanki, u Ukrajini, gde se Čajkovski obično odmarao i nalazio svoj mir. „Upravo pravim skice za simfoniju ili gudački kvintet, ne znam u kom pravu će to ići“, napisao je svojoj prijateljici i meceni Nadeždi fon Mek. Na kraju je ipak nastala *Serenada za gudački orkestar* koja spada u autorova najlepša i najpoznatija ostvarenja. Četiri stava odražavaju četiri različita raspoloženja i atmosfere: prvi je mocartovski, u formi sonatine, drugi je elegantni valcer – oblik kojem je Čajkovski naročito bio naklonjen, treći je melanholična Elegija, a poslednji uzbudljivi Finale na „rusku temu“. Delo je kompozitor kasnije revidirao malim izmenama u partituri. U podnaslovu je tražio da ga izvodi „što više gudača“. Postoje brojne zanimljivosti vezane za ovu muziku: bilo je prateća „zvučna kulisa“ za radijski prenos odbrojavanja testa atomske bombe 16. jula 1945. godine u Americi. Neki delovi *Serenade* korišćeni su u baletu *Ana Karenjina* iz 2005. u koreografiji Borisa Ajfmana. Njeni zvuci čuli su se i na google pretraživaču na dan proslave 100-godišnjice Transsibirske železnice 2016. godine. Konačno, motiv iz prvog stava koristi se kao zvučna identifikacija Stefana Valentina, jednog od likova u čuvenoj video igri The Evil Within 2.

Aleksandar Tasić, klarinetista, jedan je od najprominentnijih klarinetista svoje generacije. Klarinet je diplomirao i magistrirao na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, a usavršavao se kod prof. Rikarda Moralesa (Julliard School of Music, Njujork, SAD), prof. Majkla Kolinsa (Royal Academy, London, Engleska) i prof. Mišel Arinjona (Conservatoire Nacional Superier de Music – Pariz, Francuska).

Na takmičenjima učenika i studenata muzike Jugoslavije osvajao je prve nagrade, a prvu nagradu je osvojio i na takmičenju Muzičke omladine *Laureati Orfeja*, 1998. godine. Univerzitet u Novom Sadu mu je dodelio *Izuzetnu nagradu* za umetničku delatnost. Kao solista je nastupao sa Festivalskim orkestrom UBS Verbier Festival Orchestra (Švajcarska), Filharmonijom Novosibirska, Simfonijskim orkestrom Akademije umetnosti iz Novog Sada, Umetničkim ansamblom Stanislav Binički Vojske Srbije, Vojvodanskim simfonijskim orkestrom, Crnogorskim simfonijskim orkestrom, Beogradskim gudačkim orkestrom Dušan Skovran, Novosadskim kamernim orkestrom, Žebeljan orkestrom, gudačkim orkestrom „Camerata Panonnica“, na koncertima u zemlji i širom Evrope, kao i u Rusiji.

Nastupao je na značajnim festivalima u Srbiji i inostranstvu, kao što su NOMUS, BEMUS, Međunarodna tribina kompozitora, *Les Classiques de Villars* (Švajcarska), *Verbier Festival & Academy* (Švajcarska), *Y4Y - Bangkok* (Tajland), *Music Festival in Schloss Elmau* (Nemačka), *Kotor-Art* (Crna Gora), *Ohridsko Leto* (Makedonija), *Granada Music Festival* (Španija), *Bregenzer Festspiele* (Austrija). Od 2000. do 2006. godine Aleksandar Tasić je bio solo klarinetista *UBS Verbier Festival Orchestra* (Švajcarska), sa kojim je nastupao u svim značajnim koncertnim salama sveta, pod palicom slavnih dirigenata kao što su Džejms Livajn, Zubin Mehta, Kent Nagano, Wolfgang Savališ, Valerij Gergijev, Klaudio Vandeli i drugi. Od 2006. godine stalni je solo klarinetista *Verbier Festival Chamber Orchestra* iz Švajcarske. Snimao je za TV i radio stanice u zemlji i inostranstvu (RTS, BBC, ART TV, Nederland Radio 4). Na *Akademiji umetnosti* u Novom Sadu je redovni profesor klarineta, a od 2016. godine angažovan je i kao profesor klarineta na FILUM-u u Kragujevcu. Snimio je CD „Ben Ritmato e Deciso” sa gitaristom Zoranom Krajišnikom. Član je i jedan od osnivača KotorArt trija i Novosadskog kamernog ansambla, s kojima nastupa u različitim formacijama sa istaknutim umetnicima u zemlji i inostranstvu. Aleksandar Tasić je predstavnik argentinske firme za trske „Gonzalez” i američke kompanije za izradu klarineta „Royal Global” (www.royalglobal.us), a svira na instrumentima modela „Firebird”.

Kamerata Novi Sad

„Beskompromisna izrađenost i poštovanje tradicije“ (N. Živković), te „muzikalnost kojom parira renomiranim evropskim orkestrima“ (I. Žebeljan), osobine su koje ansambl Kamerata Novi Sad smeštaju u red najuspešnijih orkestara našeg regiona.

Osnovan 1988. godine, pod umetničkim rukovodiocem violončelistom Ištvanom Vargom i pod imenom Kamerata akademika, delovao je skoro dve decenije, nastupajući sa najuspešnijim profesorima i studentima Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu.

Godine 2007, ansambl obnavlja violončelista Marko Miletić, koji mu, svojom posvećenošću, 2021. obezbeđuje status gradskog kamernog orkestra i ime Kamerata Novi Sad. Ovaj orkestar, čije se članstvo i dalje delegira iz redova Akademije umetnosti, uspešno izvodi najzahtevnija dela klasičnog repertoara, ali je veoma posvećen i savremenoj muzici, naročito domaćih kompozitora. Neretko nastupa i snima sa prestižnim domaćim i svetskim solistima i dirigentima. Kamerata Novi Sad bila je važan segment u kampanji Novog Sada za dobijanje titule Evropske Prestonice Kulture, a svojim brojnim programima klasične muzike i kros over žanrova, doprinela je atraktivnom imidžu grada.

Kamerata Novi Sad redovno nastupa na festivalu NEO – Novi Sad, ali i na svim važnijim festivalima u regionu kao što su Budva grad teatar, Ohridsko leto, Somus, Tartini 300, Trst, Portorož. U planu su i turneje po gradovima Evrope. Umetnički rukovodilac orkestra je violončelista Marko Miletić čijim se zalaganjem Kamerata Novi Sad pozicionirala na kulturnoj mapi regiona kao visoko kvalitetan i perspektivan ansambl koji poštuje tradiciju, ali stremlazi izazovima novih i neuobičajenih programskih koncepcija.